

pořadí jako právu samému, jest již v platném právu odůvodněno. Vzhledem k pochybnostem proto povstalým bylo v § 216 také ještě vysloveno, že nárokům ze smlouvy o konvencionální pokutě rovněž přísluší stejné pořadí, jako pohledávce, se kterou tato pokuta souvisí. Jde tu tedy o jinou skupinu práv, nežli o úroky, a to o taková práva, za něž mohou oprávnění žádati náhradu, nebyla-li vydražitelem převzata anebo nedošla-li z nejvyššího podání plného krytí. A o těch jedná exekuční řád v § 211 odstavec první a v § 216 čís. 4, pokud se zmiňuje a náhradním nároku, a pak v § 227. To jsou služebnosti, výměnek a jiná práva a břemena, jež nejsou vydražitelem převzata. Náhradní nárok za tato nepřevzatá nebo plně nejvyšším podáním nekrytá práva požívá stejného pořadí, jako právo samo, aniž by bylo zapotřebí zvláštního vkladu pro náhradní nárok, vyjímaje případ § 1102 obč. zák. (rozh. čís. 13066 sb. n. s.), poněvadž ani knihovní zákon (§§ 9, 12, 13, 19), ani exekuční řád (jenž ostatně podle zmíněných motivů nezměnil platné hmotné právo, nýbrž chtěl jen objasniti řád pořadí, plynoucí již z práva platného), vklad náhradního nároku nepředpokládá, an náhradní nárok plyne z vložení práva samého a nahrazuje je. Práví-li tedy motivy, že v § 216 odstavec druhý, druhá věta ex. ř. měla býti odstraněna jen pochybnost, zda podle platného již práva požívá i konvencionální pokuta stejného pořadí s pohledávkou, nevyslovily tím nic jiného, než že o konvencionální pokutě platí tytéž zásady jako o náhradním nároku za nepřevzatá nebo plně nejvyšším podáním nekrytá práva zmíněné skupiny. Nastupuje proto konvencionální pokuta tak, jako náhradní nárok, na místě práva samého a musí býti přikázána z nejvyššího podání, a to nikoliv jen potud, pokud stačí vložená jistota pro vedlejší závazky.

Čís. 14414.

Nároky uvedené v § 66 vládního nařízení ze dne 7. července 1926 čís. 113 Sb. z. a n. jsou soukromoprávní a jest je uplatňovati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 31. května 1935, R II 230/35.)

Žalobce domáhá se na státu vrácení pensijních příspěvků a zaplacení odbytného a opírá tyto nároky o zrušení svého dřívějšího služebního poměru jako kancelářského oficiana ve smyslu vládního nařízení ze dne 7. července 1926 čís. 113 sb. z. a n. **Procesní soud** žalobě nevyhověl. **O d v o l a c í s o u d** zrušil rozsudek prvního soudu a uložil mu nové rozhodnutí. **D ů v o d y:** Soud prvé stolice má za to, že žalobce měl podle § 1 zák. ze dne 15. října 1925 čís. 217 sb. z. a n. nejprve vyčerpati pořad opravných instancí v cestě správní a neučinil-li tak a nepodal žalobu ve lhůtě § 2 cit. zák. je prý nárok žalobní prekludován. Soud odvolací tento názor nesdílí. Zákon ze dne 15. října 1925 čís. 217 sb. z. a n. byl vydán k provedení ustanovení § 105 ústavní listiny ze dne 29. února 1920 čís. 121 sb. z. a n. Tento § 105 ústavní listiny, jenž je souhlasný s prvním odstavce § 1 zák. čís. 217/25, má za účel zajistiti občanu soudní ochranu jeho práv, cítí-li se rozhodnutím správního úřadu dotčen. Nelze jej tedy vykládati způsobem právní ochranu obmezujícím, že snad v kaž-

dém případě musí strana vyčerpati pořad instancí správních a neučini-la-li tak, že se nemůže dovolávat pořadu práva před soudy. V cito-vaných předpisech (§ 105 ústavní listiny, příp. § 1 zák. čís. 217/25 sb. z. a n.) není donucující normy, nýbrž naopak dává se straně na vůli (. . . volno straně . . .), aby, vyčerpavši marné opravné prostředky správní, dovolala se pomoci soudní. To však platí pouze v případech, ve kterých »úřad správní podle zákonů o tom vydaných rozhodl o nárocích soukro-moprávních«, tedy kde v dotyčném zákoně je výslovně rozhodnutí o sou-kromoprávních nárocích vyhrazeno úřadům správním. Tomu není v sou-zeném případě. Zde nejde o nápravu nějakého »opatření úřadu« pořadem stížnosti, jak to má na mysli § 104, příp. § 107 nař. čís. 113/26. Tomu by tak bylo, kdyby šlo na příklad o otázky započtení služební doby nebo nesprávné výměry služebních nebo odpočivných požitků, nebo o otázku platnosti výpovědi, nebo o stížnost do disciplinárního nálezu a pod. Tu by musel v důsledku ustanovení §§ 104 a 107 nař. čís. 113/26 a se zře-telem na předpis § 1 zák. čís. 217 sb. z. a n. býti předem vyčerpán pořad instancí správních, aby se mohl žalobce dovolávat pořadu práva před soudem. O tyto otázky tu však nejde a nebylo důvodu, aby napřed vy-volal žalobce rozhodnutí správních stolic o tom, zda mu přísluší nárok na vrácení pensijních příspěvků, příp. zaplacení odbytného, když v žád-ném zákoně se mu tato povinnost neukládá. Pokud žalobce brojí proti platnosti disciplinárního nálezu, jímž byl uznán vinným z porušení slu-žební povinnosti a vysloven disciplinární trest propuštění ze služby, případně vytýká zmatečnost dosciplinárního řízení, je to pro posouzení otázky přípustnosti pořadu práva bezvýznamné, neboť žalobce sám opírá svůj nárok o skutečnost, že jeho služební poměr byl zrušen.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y :

Není sporné, že žalobou vymáhané nároky jsou soukromoprávní a bylo se tedy jen zabývatí otázkou, zda jde o soukromoprávní nároky, o nichž podle zákonů o tom vydaných má rozhodovati (judikovati) úřad správní. Nároky, o které jde, byly v citovaném nařízení upraveny § 66, jehož pátý odstavec ustanovuje, že nárok na vrácení pensijních příspěvků podle tohoto nařízení nelze uplatniti před uplynutím šesti měsíců ode dne skončení služebního poměru. O uplatnění nároku na odbytné se nezmiňuje pátý odstavec dotčeného § 66 nařízení čís. 113/26 sb. z. a n. a z toho je zjevno, že v příčině nároku na vrácení pensijních příspěvků měla býti jen stanovena zvláštní lhůta, po níž smí býti nárok uplatňován u příslušného úřadu, kdežto pokud jde o odbytné, na takové časové obmezení nebylo pomýšleno. Nelze však z tohoto ustanovení a zvláště z pojmu »uplatniti« vyvoditi, že nároky, o které jde, musí býti uplatňo-vány u správních úřadů. To ani neplyne z ustanovení § 107 citovaného nařízení, jednajícího o příslušnosti úřadů povolaných »učiniti opatření« podle nařízení čís. 113/26 sb. z. a n. V pojmu »učiniti opatření« není zahrnuto též rozhodnutí o každém nároku dotčeným nařízením uprave-ném a zejména tedy i právo rozhodovati (judikovati) o tom, zda se za-městnanci pensijní příspěvky vrací a zda má zaměstnanec případný nárok na odbytné. Že pojem »učiniti opatření« nemá tak široký smysl,

vychází najevo z ustanovení prvního odstavce § 105 cit. nařízení, který rozlišuje »opatření« a »rozhodování«. Nejde tudíž o soukromoprávní nárok, přikázaný k rozhodování podle zákonů o tom vydaných, t. j. platných úřadům správním, a nelze proto na souzenou věc použítí předpis § 105 ústavní listiny a § 1 zák. čís. 217/25 sb. z. a n. Nároky, o které jde, mohou tedy býti uplatněny pořadem práva a nesejde na tom, zda se jejich splnění domáhala strana dříve u správních úřadů, čili nic.

Čís. 14415.

Předpis § 97 odst. 1, 2 zák. čís. 221/24 Sb. z. a n. platí i v případech §§ 103 a 141 téhož zákona.

Nároky lékařovy podle těchto §§ 103 a 141 promlčují se podle § 1486 čís. 6 obč. zák.

Naléhavost první pomoci je posouditi jen podle zákona čís. 221/24 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 31. května 1935, R II 241/35.)

Žalobce, lékař ve V., domáhá se na žalované okresní nemocenské pojišťovně v U. náhrady za léčení a léky. Smluvním lékařem pojišťovny nebyl. Léčení i léky poskytl i členům jiné nemocenské pojišťovny než byla žalovaná. *P r o c e s n í s o u d* žalobě vyhověl jen z části a zamítl ji, pokud šlo o požadovaný honorář za úkony a léky, jež nebyly odůvodněny první pomocí a dále v případech, kde žalobce neučinil žalované ohlášení zákroku. *D ů v o d y*: Podkladem pro nárok žalobcův může býti jediné poskytnutí prvé pomoci. V této souvislosti nutno uvažovati, že až do platnosti zákona čís. 221/24 sb. z. a n. mohl se lékař domáhati náhrady na pojišťovně z důvodů poskytnutí první pomoci toliko s hlediska obohacení. Zákonem čís. 221/24 sb. z. a n. nastala částečně nová zákonná úprava této otázky. Podle § 141 cit. zákona může nemocenská pojišťovna totiž stanoviti, že její členové mají vyžádati lékařské pomoci u určitých lékařů, a že náhrady, vzešlé povoláním jiného lékaře, budou hrazeny toliko v naléhavých případech první pomoci. Poskytl-li lékař první pomoc, může přímo po pojišťovně žádati úplatu do výše sazby ujednané mezi pojišťovnou a lékaři, vykonávajícími u ní službu, t. j. lékaři smluvními. Toto ustanovení pojednává tedy o rayonování lékařské služby a povinnosti nemocných členů pojišťovny vyhledati lékaře, u kterého jsou rayonováni. V tomže zákonném ustanovení jest sice nemocenské pojišťovně uložena povinnost zajistiti svým členům lékařskou službu, avšak tkví v povaze věci, že takové rayonování se provádí toliko v obvodě té které pojišťovny, tedy pro členy v tomto obvodě bydlící. O tom, jakým způsobem se má dostat lékařské pomoci členům, zdržujícím se mimo obvod pojišťovny, pojednává ustanovení § 103 cit. zákona. Podle tohoto ustanovení jest povinností pojišťovny, v jejímž obvodě se zdržují členové jiné pojišťovny, aby jim poskytovala lékařskou pomoc a je kontrolovala, ovšem jen, je-li o to mateřskou pojišťovnou dožádána nebo jde-li o nutnou první pomoc. Budiž již v této souvislosti uvedeno, že úmluva svazu nemocenských pojišťoven o provádění § 103 zák. o soc. pojišť. pochází sice teprve z roku 1930, avšak již podle ustanovení § 103